

Beslut

Datum
2020-11-16

Diarienummer
511-2011-2020

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Örvartjärn i Karlskoga kommun samt beslut om föreskrifter m.m.

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område av fastigheten Hållsjö Hyttebacke 1:1 i Karlskoga kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut samt enligt Lantmäteriets data i bilaga 1 och som slutligen märks ut i fält.

Naturreservatets namn ska vara Örvartjärn.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt skydda, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter.

Områdets grandominerade barrblandskogar, sumpskogar och lövrika ungskogar, skall bevaras och utvecklas liksom dess biologiska mångfald.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

Som återställningsåtgärd med efterföljande fri utveckling kan enskilda röjningsåtgärder komma ifråga av i sen tid planterade granbestånd med täta produktionsförband.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:

1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5§ andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enstaka träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar området naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster,
6. uppföra eller upplåta mark för byggnad eller annan anläggning,
7. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
8. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig luftledning,
9. kalka mark, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
11. uppföra jakttorn, röja siktgator för jakt eller stödutfodra vilt

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor vid plats som markerats på beslutskarta.
3. Avverkning eller på annat sätt borttagande av exotiska träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran med mera samt eliminering av invasiva arter som till exempel blomsterlupin.
4. Restaurerande röjningsåtgärd av utvecklingsmark och arronderingsmark enligt beslutskarta.
5. Avverkning av konkurrerande träd i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper enligt beslutskarta.
6. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.

2020-11-16

511-2011-2020

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block,
2. framföra motordrivet fordon annat än på bilvägar,
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada vegetationen till exempel genom att plocka eller gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
5. medvetet störa djurlivet,
6. utan Länsstyrelsens tillstånd samla in växter, djur, lavar eller svampar,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande,
9. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft 2020-11-16.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a. förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken,
- b. förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c. uttransport av fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation,
- d. underhåll av befintliga jaktorn samt siktgator för jakt genom försiktig röjning,
- e. uppsättning av snitslar fram till jaktpass,

2020-11-16

511-2011-2020

- f. framförande av motorfordon av tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende (insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen),
- g. framförande av snöskoter för utförande av inventering med mera inom ramen för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning,
- h. bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- i. kalkning med syftet att åstadkomma biologisk återställning av sjöar och vattendrag.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 2.

Skälen för beslutet

Örvartjärn är ett mycket småkuperat terrängavsnitt med över femtio meters höjdskillnad mellan krönlägen (240 m.ö.h) och lägst liggande dalsvackor. Höjdskillnaderna är som mest dramatiska i de centrala och norra omgivningarna där utsikten särskilt mot öster är milsvid. Terrängen präglas här starkt av en långsträckt, djup och grytliknande dalsvacka, omgiven av branta skogklädda sluttningar med regelrätta ättestupor på den östvända sidan. I nordligaste delen avslutas så området med en nordöstvärd svåråtkomlig sluttning rik på stenblock.

Granskogsliderna mot norr och nordöst ger området en särprägel. De till arealen helt dominerande sluttningarna är beklädda med långt och grovt utvuxen grandominerad skog, som med uppnådda högre trädåldrar vid de bördigaste utförsluten, allmänt når trädlängder uppåt 30 meter. På de norra krönen och i branterna med grundare eller obetydligt jorddjup tilltar andelen tall även om trädslaget har en förhållandevis blygsam utbredning sett till hela området.

Den skuggställande stamtäta och långt utväxta granskogen är tillsammans med sumpskogssvackor och skogsbackarnas ytliga översilningsstråk bidragande till ovanligt skuggfuktiga klimatförhållanden. Den konstant höga luftfuktigheten yttrar sig inte minst genom förekomsten av sällsynta fuktkrävande kryptogamer som bland annat norsk näverlav, lunglav, aspgelélav, broktagel och violettgrå tagellav. Hänglavsförekomsten är inte minst i den centrala grytliknande terrängsvackan utmärkande, här på senvuxna granar som närmast är draperade av bland annat garnlav.

Granbestånden vid Örvartjärn är tydligt av olika åldrar och härkomster. De äldsta naturskogartade delarna etablerades redan under 1800-talets första årtionden och närmar sig därmed åldrar omkring 200 år. Hästvägarna i den branta terrängen är fortfarande tydliga sedan tidsmässigt avlägsna gallrings- och avverkningsåtgärder. Helt ogallrade delar förekommer jämväl i mycket brant terräng där också

lövträdsförekomsten tydliggörs av insprängda björkar, aspar och någon sälj och rönn.

Självgallringar genom inverkan av klibbticka, olika stormårgångar, skeden av snötoppbrott, och på senare år angrepp av granbarkborre, har sista årtiondena börjat ge området luckiga inslag med en större andel död granved vid i synnerhet de torrare krönlägena. Sentida spår av tretåig hackspett visar att området har en attraktionskraft genom sin ökande tillgång på döende och döda träd.

Bevarande och utveckling av de ovan beskrivna naturvärdena är inte förenliga med normalt skogsbruk eller annan pågående markanvändning.

Länsstyrelsens bedömning

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av natur-reservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Skyddet av Örvartjärn bidrar till arealmålet för miljömålet Levande skogar samt till miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Naturreservatet bidrar också till skyddet av ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Det kuperade området av skogklädda åsar runt Örvartjärn uppmärksammandes för sina höga naturvärden av företrädare för den ideella naturvården under 1990-talet. Naturvärdena som då avsågs var främst kopplade till förekomsten av sällsynta kryptogamer. Skogsstyrelsen avgränsade under den landsomfattande nyckelbiotopsinventeringen ett antal nyckelbiotoper och högre naturvärden i området 1993 respektive 1997. 2010 gjorde Länsstyrelsen sitt första fältbesök vilket medförde att ett reservatsobjekt avgränsades och presenterades för markägaren. Reservatsobjektet fick sedan ingå i det så kallade ESAB-paketet 2011. I och med det fick markägaren sig tilldelad tidigare statligt ägd skogsmark av motsvarande värde med acceptabelt geografiskt läge och arrondering i förhållande till dennes skogsinnehav.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Karlskoga kommun.

2020-11-16

511-2011-2020

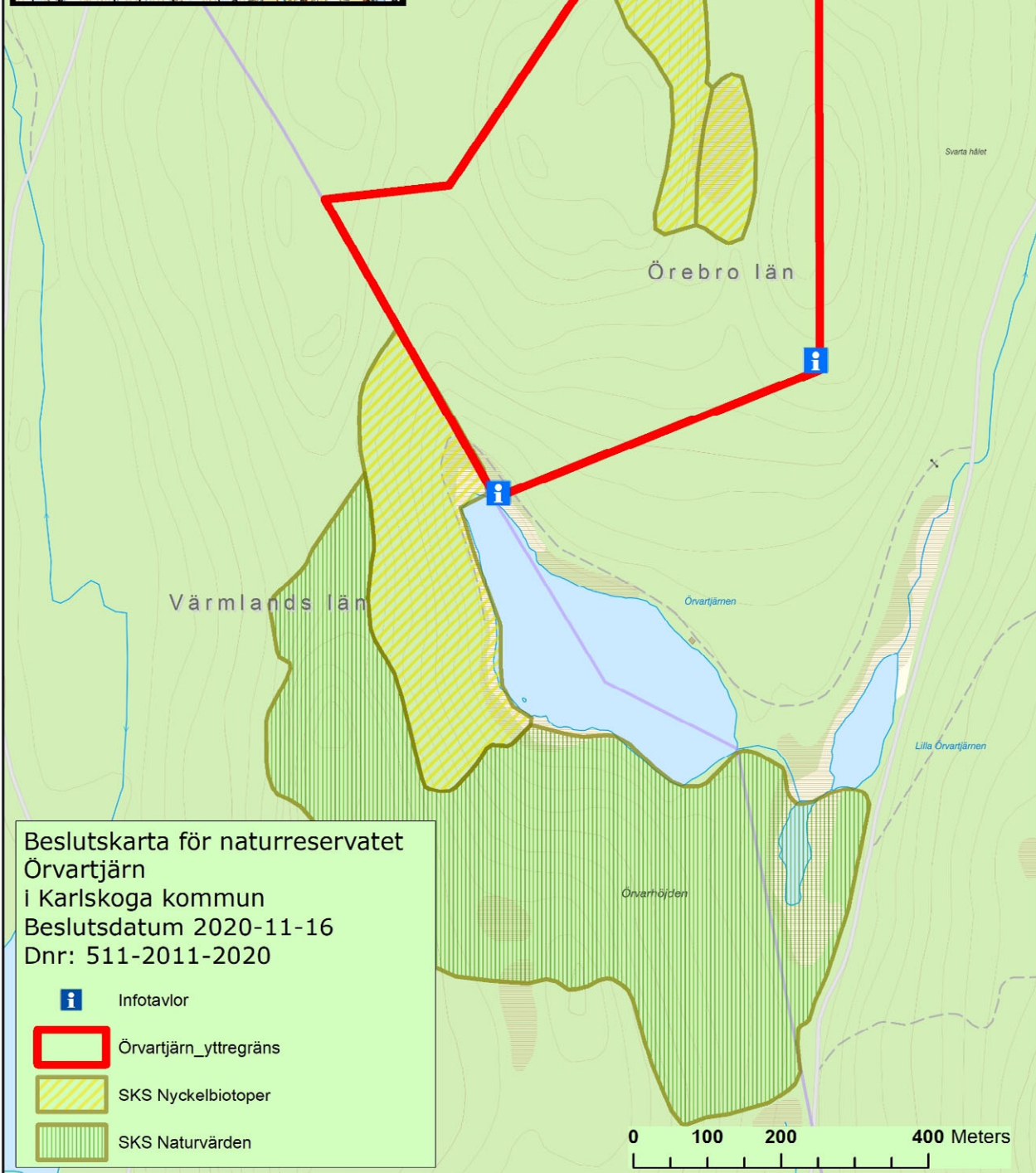
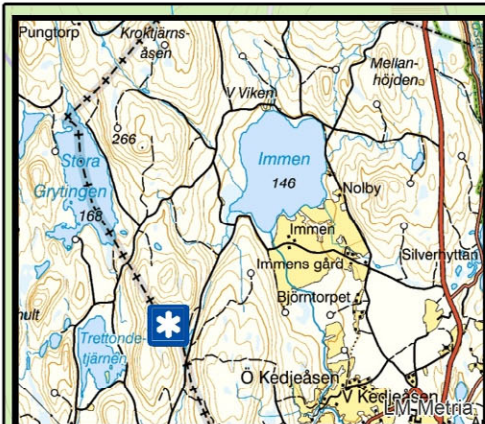
Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Örvartjärn
NVR-id:	1102160
Kommun:	Karlskoga
Natura 2000-område:	-
Lägesbeskrivning:	18 km nordväst om Karlskoga
IUCN-kategori:	1A (strikt skydd)
Fastigheter:	del av Hållsjö hyttebacke 1:1
Markägare:	Staten genom Naturvårdsverket
Rättigheter:	Jakträtt, väg
Areal:	35,9 ha, varav 35,8 ha produktiv skogsmark
Naturtyper:	Granskog 16,8 ha, barrblandskog 3,5 ha, barrsumpskog 0,5 ha, lövblandad skog 2,8 ha, ungskog 12,3 ha
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Detta beslut kan överklagas. (Se bilaga 3.)

Beslut i detta ärende har fattats av Landshövding Maria Larsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog länsjurist Lars Wadström, enhetschef Johan Karlhager samt handläggare Jim Hellquist, föredragande.

Bilaga 3

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Regeringen. Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Örebro län, 701 86 Örebro. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till orebro@lansstyrelsen.se. Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Regeringen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Regeringen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden tre veckor från det datum som står på beslutet.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppges sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 80 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.